CYFARFOD	**Y CYNGOR**
DYDDIAD	**5 Mawrth 2015**
TEITL YR ADRODDIAD	**CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR**
PWRPAS	**Adolygu Cydbwysedd Gwleidyddol y Cyngor**
ARGYMHELLIAD	**Dyrannu Seddau ar Bwyllgorau**
AWDUR	**Dyfed Edwards**
SWYDDOG CYSYLLTIOL	**Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd**

1. CYFLWYNIAD

1.1 Derbyniwyd rhybudd:

i) nad yw'r cynghorydd Charles Wyn Jones bellach yn dymuno cael ei drin fel Aelod Unigol a'i fod wedi ymuno gyda Grŵp Plaid Cymru.

1.2 O ganlyniad, mae cyfansoddiad gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:-

Plaid Cymru	36
Annibynnol	18
Llais Gwynedd	13
Llafur	4
Democratiaid Rhyddfrydol	2
Aelod Unigol	2
Cyfanswm	**75**

1.3 Ar ddiwedd mis Ionawr, derbyniwyd y newyddion trist am farwolaeth y Cynghorydd Huw Edwards.

2. DYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

2.1 I atgoffa'r aelodau, nodir yma'r pedair prif reol yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ynglŷn â dyrannu seddau:-

2.2 (a) Ni chaiff pob sedd ar bwyllgor ei dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;

(b) Rhaid dyrannu mwyafrif y seddau ar bwyllgor i grŵp gwleidyddol os yw nifer y personau sy'n perthyn i'r grŵp yn fwyafrif o aelodau'r Cyngor;

(c) Yn amodol ar baragraffau (a) a (b) uchod, bydd nifer y seddau ar y pwyllgorau cyffredin a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un fath â'r nifer o'r holl seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor;

(ch) Yn amodol ar (a),(b) ac (c) uchod, bydd nifer y seddau ar bwyllgor a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un gyfran o'r seddau ar y pwyllgor â'r nifer o seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor.

2.3 Er mwyn sicrhau y glynir wrth y rheolau hyn, mae'r Cyngor wedi bod yn ymdrin â phwyllgorau mewn blociau gwahanol yn y gorffennol. Mae hyn yn ei gwneud yn

haws i sicrhau y glynir wrth reol (c) ym mharagraff 2.2 uchod hefyd.

3. NEWIDIADAU I DDYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

3.1 Mae'r newid yn y cydbwysedd gwleidyddol yn golygu bod Grŵp Plaid Cymru yn ennill sedd ar y Pwyllgor Archwilio ar draul Aelod Unigol sydd yn colli sedd ar y Pwyllgor Archwilio.

3.2 Golyga hefyd fod Grŵp Plaid Cymru yn ennill sedd ar y Pwyllgor Iaith ar draul Aelod Unigol sydd yn colli sedd ar y Pwyllgor Iaith.

3.3 Golyga hefyd fod Grŵp Plaid Cymru yn ennill sedd ar y Cyd-Bwyllgor Ymgynghorol Lleol ar draul Aelod Unigol sydd yn colli sedd ar y Cyd-Bwyllgor Ymgynghorol Lleol.

(Gweler **Atodiad A**)

3.4 Yn dilyn is-etholiad ward Cadnant, Caernarfon, mae'n bosib y bydd newidiadau pellach i gydbwysedd gwleidyddol y Cyngor.

4. ARGYMHELLIAD

Gofynnir i'r Cyngor:

- drafod a chytuno ar y newid i ddyraniad y seddau ar y pwyllgorau fel y noder yn 3.1 - 3.3 uchod yn unol â chytundeb y Grŵp Busnes.

ATODIAD A

PWYLLGORAU CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Corfforaethol	9	4	3	1	1	
Cymunedau	8	4	3	1	1	1
Gwasanaethau	9	4	3	1		1
Archwilio	9	5	3	1		

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol	
Gwasanaethau Democratiaeth	7	4	3	1			
Iaith	8	4	3				
Cynllunio	7	3	3	1	1		
Trwyddedu Canolog	7	4	3			1	
Apelau Cyflogaeth	3	1	1	1		1	
Penodi Prif Swyddogion	7	4	2	1	1		
Nifer y seddau	**74**	**37**	**27**	**8**	**4**	**4**	**154**

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol	
Pensiynau	3	2	1		1		
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	2	2	1			
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	3	2	1			1	
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	4 (3 sedd ac un eilydd)	2	1	1			
CYSAG	3	2	2				
Cyfanswm y Seddau	**93**	**47**	**34**	**10**	**5**	**5**	**194**